

EEN STEUN VOOR SCHOLEN: BURGERSCHAP IN DE WET

Ingrijpende veranderingen in de bevolkingssamenstelling en voortschrijdende individualisering versterken de roep om meer maatschappelijke samenhang en betrokkenheid. Die roep vindt zijn weerklank in het onderwijs. Uit gesprekken met betrokkenen uit (de omgeving van) scholen, vertegenwoordigers van de lokale overheid en wetenschappers, maakt de Onderwijsraad op dat allen het als een opdracht zien om burgerschap in en rondom het onderwijs te bevorderen. De raad adviseert het bevorderen van burgerschap als een taak voor alle scholen, van basisschool tot aan hogeschool en universiteit, in de onderwijswetten op te nemen. Dat staat in het advies *Onderwijs en burgerschap*, dat de raad heeft aangeboden aan de minister en staatssecretaris van Onderwijs.

NASSAULAAN 6
2514 JS DEN HAAG
TELEFOON 070 310 00 00
FAX 070 356 14 74
E-MAIL SECRETARIAAT@ONDERWIJSRAAD.NL
WEBSITE WWW.ONDERWIJSRAAD.NL

Het advies wijdt zich aan burgerschapsvorming ofwel het stimuleren van de bereidheid en het vermogen onderdeel uit te maken van een gemeenschap en daaraan bij te dragen. De raad doet suggesties hoe en binnen welke marges de bijdrage vanuit het onderwijs – op het niveau van rijksoverheid, lokale overheid en scholen – aan burgerschapsvorming kan worden versterkt.

Burgerschap wordt door de raad praktisch opgevat. Het gaat onder meer om beschaafd gedrag in en om de school. In toenemende mate besteden scholen expliciet aandacht aan gedragsregels als 'elkaar respecteren' en 'naar elkaar luisteren'. Het naleven van deze basale regels is niet meer zo vanzelfsprekend, vandaar dat ze een uitdrukkelijker onderdeel moeten uitmaken van het schoolbeleid. Het verzorgen van (goed) onderwijs is zonder het nakomen van de regels immers niet mogelijk.

Maar burgerschap strekt natuurlijk verder dan gedragscodes ofwel fatsoenlijk intermenselijk verkeer binnen de school. Het vermogen van leerlingen en studenten om een actieve bijdrage te leveren aan de maatschappij, bijvoorbeeld door middel van buurtprojecten of vrijwilligerswerk, valt ook onder de noemer 'burgerschap'.

Om actief burgerschapsbeleid te verankeren, is de raad er voorstander van in de onderwijswetten een bepaling over burgerschap op te nemen. De onderwijswetten helpen op die manier scholen bij het geven van invulling aan enerzijds het naleven van fatsoenlijk gedrag binnen de school en anderzijds maatschappelijke en/of politieke participatie. De bepaling over burgerschap laat scholen veel speelruimte om maatwerk te leveren.

De raad ziet in het basis- en voortgezet onderwijs een regierol weggelegd voor gemeenten. Het is de bedoeling dat gemeenten in overleg met schoolbesturen en maatschappelijke, culturele en sportinstellingen concrete plannen voor burgerschapsvorming ontwikkelen. Daarvoor hoeft geen nieuwe overlegstructuur opgetuigd te worden, gemeenten en scholen zitten immers al om de tafel vanwege bijvoorbeeld huisvestingsbeleid.

KENMERK
20030287/734

Pagina 2

Noot voor de redactie

Voor meer informatie (en het aanvragen van recensie-exemplaren) kunt u contact opnemen met Maaïke de Visser (voorlichter). Tel.: 070- 310 00 15 of 06-553 027 00. Dit bericht, het advies *Onderwijs en burgerschap* en een samenvatting van het advies staan op www.onderwijsraad.nl